

Izhaja vsak dan razen nedelje in praznika ob 3. popoldan.

Posamezna številka stane 10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Po pošti stane mesečno 3 K 20 v

Uredništvo in upravništvo: Schmidererjeva ulica št. 5.
Telefon 8/VI.

Letnik 1.

Maribor, dne 10. decembra 1918.

Štev. 15.

Slovenski delavci,

pomočniki, učenci in vsi, ki ste slovenskega rodu, udeležite se v nedeljo slavnostnega obhoda, ki se začne okoli 1/2 11 ure predpoldne pri frančiškanski cerkvi.

Strajkujočim v pomislek!

(Dopis).

Mariborski Nemci, oziroma nemčurji se še vedno ne morejo sprijazniti z mislijo, da bi mesto spadalo pod Jugoslavijo. Spočetka so bili sploh proti temu, da bi se Maribor priklopil Sloveniji; potem so pravili, proti Sloveniji nimamo nič, pač pa proti Srbiji in posebno proti srbskemu kralju. Ves svoj žolč so sedaj razlili na kralja. Slikajo ga kod krvoločneža, Srbe pa kod razbojnika.

Začeli so zahrbtni boj proti Jugoslaviji. Najprej so iskali pomoči v Nemški Avstriji. Prosil so tam za vojake, kateri bi naj pregnali Slovence. A nemška vlada jim je rekla: »Prijatelj, udajte se v svojo usodo! Maribor vam ne moremo rešiti, Maribor leži sredi slovenske zemlje, Maribor pride pod Jugoslavijo«.

Toda nemško-nacionalna zagrizenost jim ni dala miru. Ti ponosni Nemci, do sedaj gospodarji mesta, bi se naj ponižali pred »bindišarji«, pred temi hlapci, ki so bili do sedaj njih brezpravni sužnji. Nikdar!

Saj je njih nadhujskač wartburški župnik Kernstock pel:

Laßt die wilden Slawenstürmer,
Nimmerehr durch Marburgs Tor,
Lieber rauchgeschwärzte Trümmer
Als ein windisch Maribor«.

V svoji strasti so se ti nemško-nacionalni ošabneži tako daleč ponižali, da so šli iskat pomoči k socijaldemokratom, katerih prej niso mogli trpeti in o katerih so pisali po svojih listih najgrše laži.

To kar smo mi mariborski socijaldemokratski stranki že očitali leta in leta, da namreč ni bila internacionalna v svojem delovanju, marveč je mase naših delavcev ponemčevala, to se je tudi sedaj pokazalo.

V svojem strastnem sovražtvu do vsega kar je slovensko, so ti nemški socijaldemokrati poza bili na vse žalitve, na vsa sramotenja od strani Nemcev, in šli so pomagat purgarjem.

Nemškonacionalci v Mariboru so namreč bili generali brez armade. Rabili so vojakov. In šli so si jih iskati k delavcem. Nemških delavcev v Mariboru skoraj nič ni. Treba je bilo pridobiti socijaldemokratske voditelje, da ti pošljejo svoje organizirane delavske mase v boj proti Jugoslaviji. Ljudje, ki se prej za delavca niso brigali,

ljudje kakor Scherbaum, Franz, Kokoschinegg in drugi, ki prej, posebno pa v vojskinem času, niso poznali delavca drugače kakor samo v tem oziru, da so ga s pomočjo vlade izžemali in si z njegovimi krvavimi žulji delali milijonske dobičke, ki niso imeli za delavca niti krajcarja, ti ljudje so imeli naenkrat dovolj denarja za delavca — za nemško-nacionalnega vojaka, ki naj gre za nje v boj. Sami so prestrahopetni, da bi si upali nastopiti javno, bojijo se za svoje premoženje. A delavec, ta uboga para naj jim gre v žerjavico po kostanj. Če delavci tega ne uvidijo in se še dajo naprej voditi od svojih voditeljev — zapeljivcev, ki so se zvezali s prejšnjimi najhujšimi nasprotniki, potem jim ne moremo pomagati. Posledice bodo trpeli sami, a njih zapeljivci jih bodo pustili na cedilu. Voditelji se bodo spravili na varno; delavci pa bodo plačali račun.

Še je čas, da se delavstvo spametuje in gre zopet na delo. Naša vlada ve, da so delavci zapeljani, zato ima z njimi potrpljenje.

Toda kako dolgo še?!

In še nekaj!

Če mislijo zapeljani, da bo teh par strajkujočih ljudi tukaj v Mariboru zabranilo razvoj cele 14 milijonske Jugoslavije, da se bo ta peščica ljudi protivila celi državi, se zelo motijo. Tok časa bo žel čez nje in jih bo strl.

Političen pregled.

Regent Aleksander Slovenski Narodni vladi. Belgrad, 8. decembra. Narodna vlada je prejela nocoj iz Belgrada sledečo brzojavno zahvalo: Globoko ginjen sem prejel povodom proglasitve Slovencev, Hrvatov in Srbov v enotno državo pod žezlom Njegovega kraljevega Veličanstva mojega prevzvišenega očeta Petra I. Karadžordževića Vaš, v imenu ljubljanske vlade mi poslani pozdrav iz Slovenije, katere težko ožaloščenje tudi meni prizadeva največjo in prvo vladarsko skrb. Narod in vlada hočemo storiti vse, da se naša svobodna demokratična Jugoslavija zedini in razvije v svojih od Boga ji danih mejah, v katerih naj se združijo vsi bratje našega milega jezika. Naš troimeni narod je izvršil veliko delo zedinjenja. Zmagal je v težkih bojih s krasnimi uspehi. Trdno sem prepričan, da se tudi ta poslednji boj konča častno tem bolj, ker gre za uresničenje idealov, katere je v tako vzvišeni obliki slovesno proglasil predsednik Wilson, in katere so priznali naši plemeniti zavezniki. Prosim Vas, gospod predsednik, da v imenu mojega prevzvišenega očeta kralja Petra I. in v mojem imenu sporočite vsem vrlim in junaškim Slovincem naš kraljevski bratski pozdrav. Sporočite jim mojo trdno sveto voljo,

da se skupaj z njimi borimo za dobrobit in srečo naše mile domovine.

Ljubljana, 9. dec. Dr. Korošec je poslal Narodnemu svetu v Ljubljani naslednjo brzojavko: »Veličanstvo prestolonaslednik odpotuje v petih dneh v Pariz. Pripravljen je s sebo vzeti informativni materijal in pa dva gospoda kot informatorja, ki ostaneta v Parizu na mirovni konferenci. Imenujem v to svrhu dr. Rybača in inž. Mačkovška. Tekom tega tedna odpotujeta imenovana gospoda.« Dr. Korošec.

Dunaj, 9. dec. Živinozdravniška visoka šola na Dunaju je prepovedala obisk predavanj vsem nemškemu slušateljem, tehnika ji bo sledila. Zdravniška zbornica hoče prepovedati zdravnikom nemške narodnosti izvrševanje prakse.

Sarajevo, 9. dec. Nocoj ponoči je umrl tu nadškof dr. Stadler.

Dunaj, 9. dec. Upravičeno se je bati na Dunaju nemirov, posebno ker se je državni tajnik Bauer izjavil, da ne more jamčiti za mir, ako ne dobi v kratkem živil in premoga.

Pogajanja avstrijskih delegatov z našo vlado. V Ljubljano so prispeli odposlanci avstrijske nemške vlade ter koroškega in štajerskega deželnega odbora v svrhu pogajanja glede prometa ter izmene in prevoza blaga.

Dr. Korošec pri regentu Aleksandru. Belgrad, 8. decembra. Regent Aleksander je v posebni avdijenci sprejel predsednika Narodnega Veča dr. Antona Korošca. Avdijenca je trajala tri četrt ure. Dr. Korošec je regentu obširno referiral o svojih konferencah v inozemstvu in mu podal vsa potrebna pojasnila o končnih rezultatih vseh svojih pogajanj. Nato ga je informiral točno in izčrpno o narodnih razmerah na Štajerskem in Koroškem in o položaju prekmurskih Slovencev. Podal je mu sliko narodnega razmerja med Slovenci in Nemci na naših mejah. Regent Aleksander je z živahnim zanimanjem sledil njegovim izjavam, zlasti kar se tiče narodnih razmer na slovenski severni meji, in obljubil vso pomoč celokupne jugoslovanske države, da se vse zahteve Slovencev na teh mejah ugodno rešijo. Nato je sprejel regent tudi predsednikovega tajnika dr. Gregorja Žerjava. Tudi z njim se je podrobno razgovarjal o položaju obmejnih Slovencev in kazal največje zanimanje za to vprašanje. Dr. Žerjav je prestolonasledniku zlasti naslikal obupen položaj slovenskega prebivalstva na ozemlju, ki so ga zasedli Italijani. Že predvčerajšnjem je regent sprejel dr. Ivana Novaka, urednika zagrebškega »Glasa«. Dr. Novak je prestolonasledniku referiral o razmerah v Medžimurju in mu podal nadrobne informacije o nasilstvih Madžarov v tem delu jugoslovanske države. Prestolonaslednik je izrazil svoje trdno prepričanje, da bo mogoče tudi ta del jugoslovans-

kega naroda osvoboditi izpod tisočletnega madžarskega jarma.

Iz Ukrajine. Vojaški, ki je prišel pred 14 dnevi iz Jekaterinošlava, nam poroča, da se v Ukrajini boljševizmo zlasti med kmeti zelo širi, čeprav so avstro-nemške čete pobesile več tisoč teh ruskih mušikov, v domovini katerih vlada še precejšna anarhija. Mnogo ukrajinskih vasi ima okrog in okrog strelske jake, oborožene s strojnimi puškami. Ukrajinci se hočejo tudi braniti proti napadom Poljakov in antantinih čet. Proti Poljakom so jih seveda hujskali avstrijski generali, ki so bili celo v zvezi z nekdanjo avstrijsko dinastijo. Prav verjetno je to. Saj je bil to sistem ranke Avstrije, da je ščuvala narod proti narodu, da jih je potem lažje krotila — v prid Nemcev in Madžarov. Potovanje preko Galicije je torej nemogoče. Vojak, tehnik na praški univerzi, ki nam je o tem pripovedoval, se je zato pripeljal preko Varšave in odtod preko Dunaja.

Mariborske novice.

Delavski štrajk v Mariboru. Včeraj t. j. ponedeljek se je v delavnicah južne železnice začelo delati kljub temu, da se niso še vsi slovenski delavci vrnili na delo, kajti na cestah so jih še vedno zavračali nemški sodelavci, ki so jim še vedno grozili in lagali. **Naši delavci, Jugoslovani, imajo torej še vedno premalo poguma in odločnosti.** Tudi se dajo še vedno pregovoriti od nemško-nacionalno zaslepljenih socialnih demokratov. Mi nismo nasprotniki soc. demokratov v sploh, a tak brezobziren šovinizem nemških soc. demokratov obsojamo in ostro zavračamo, ker smo zdaj v svoji novi državi jugoslovanski. Ako bi torej hoteli nemški delavci tukaj ostati, potem naj respektirajo našo mlado državo, sicer pa naj takoj rajše odidejo tja, kjer se jim gotovo ne bo tako godilo kakor bi se jim pri nas. Če ne mislijo tako, potem kar hitro hajd proti Gradcu, odkoder vas tudi hujskajo; kajti Maribor bo, o tem sem brez vsake strasti popolnoma prepričan, on bo jugoslovanski, saj ni mogoče drugače, če kdo količkaj pozna narodne meje in gospodarsko vprašanje. Svetujemo torej slovenskim in drugim pametnim delavcem še enkrat: bodite ponosni, pogumni in hajd na delo. Pomislite tudi, da bo tisti fond, ki podpira štrajkujoče, prej ali slej prazen, kaj pa potem? Nikar ne upajte v kaj drugega kot v to, kar se vam kot trdno še ponuja. Bili ste toliko časa že v železniški službi, in leta, ki ste jih že predelali, naj ne bodo za vašo starost, za upokojenje brez koristi. Kdo vam namreč jamči, da vas končno železnica popolnoma ne odslovi? Drugod vas ne bi čakalo kaj lepšega; v nemški Avstriji in povsod drugod bo preveč delavstva, pri nas ga bomo pa vedno več potrebovali in lepa bodočnost vas čaka. In znano nam je od vodstva jugoslovanske socialno demokratske stranke, da ona poziva delavce, naj gredo takoj delat. Poziva vas torej inšpektoriat južne železnice, jugosl. soc. demokratska stranka in poziva vas naša lepa južnoslovanska domovina!

Strah pred kraljevino. Nemški delavci strašijo svoje slovenske sodruge-delavce tudi s kraljevino, češ, kaj boste delali za kralja Jugoslavije. Kdor je bral članke našega lista, ta ve, da smo kot somišljeniki in prijatelji delavcev in sicer brez hinavščine skušali delavcem pokazati, da je danes prvo in glavno to, da se združimo s Srbi brezpogojno, ker bi bili sicer izgubljeni in ker bi brez dvombe padli pod protektoratsko komando imperijalistične

Italije. Mi smo tudi po srcu pristaši republikanskih idej, a prvo je in ostane: treba nam je močne, sl. žne Jugoslavije, vse drugo pride še pravočasno. Če ne verujete nam, ki izdajamo strankarsko neodvisen list, pa verujte jugosl. soc. demokratskim voditeljem, ki tudi priznajo, da je to naziranje pravo, da se je torej treba v tem skrajno resnem času podvreči višji zahtevi po edinosti Jugoslavije. Zato proč z hujskači in pridno na delo!

Pomanjkanje tobaka. V Ljubljani je tobaka, kolikor ga želiš. Tu pa smo dobili po dolgih štirih tednih samo 1 paket — za bogve kako dolgo. Ali nismo v Jugoslaviji? Ali nas ni tu dosti Slovencev? Narodni svet naj malo podreza v ljubljanski dim, ker tam tako kadijo, da ne vidijo več do Maribora.

Solski nadzornik Dreflak je od naše vlade odstavljen. Na njegovo mesto pride učitelj Jurko.

Nemški šola v Krčevini je razpuščena. V njene prostore pride slovenska šola.

Poziv. K razglasu generala Maistra je pripomniti še sledeče: Starejši ljudje se pozivljajo, da uplivajo na mlajše vojake, posebno na iste od rojstnih letnikov 1896—1900, da se ti javijo do zadnjega moža. Vojaško poveljstvo hoče namreč, v slučaju, da bodo dali rojstni letniki 1895—1900 zadostno število nam potrebnega vojaštva, starejše letnike odpustiti. Zato je sveta dolžnost vsakega mladeniča Slovenca, da se javi, ker le tako pripomore našim rodbinskim očetom, da se jih lahko potem, ko se bodo zglasili, odpusti nazaj domov k rodbinam in da prevzamejo potem mlade moči stražo na naših mejah. Žalostno bi bilo, če bi morali sedaj v tem času naše zjedinjene, slobodne domovine opominjati orožniki na sveto dolžnost slehernega vojaka-Slovenca — služiti domovini. Zato Slovenec — vojak na dan! Pokaži se vrednega svobodne domovine. Ali ni sram tistih lenuhov, ki pohajkujejo in pijančujejo doma, ko berejo, kako naši korajžni fantje stražijo mejo v Korotanu, dalje do Spilfelda in dol do Radgone!

Še vedno lažejo. Včeraj je bila po mestu razstrošena vest, da so vsi železničarji iz Ljubljane zopet zahtevali, da se hočejo vrniti nazaj. Ni nam treba povdarjati, da je to zopet laž, s katero hočejo begati naše ljudi in omahljivce v svoji vrstah pregovoriti.

Že uvidijo! Tudi v vrstah nemške socialdemokratske stranke že uvidijo nekateri, ki jim pamet še ni popolnoma zamrznila, da je ta štrajk le političen in v prvi vrsti naperjen proti državi, v kateri živimo in v kateri bomo odslej živeli in si služili kruh. Zato tu pa tam kateri po tihem zabavlja čez svoje voditelje. Delavci, več močatosti! Nastopite javno, ne dajte se več terorizirati!

Mariborska policija. Pisali smo, da nekateri mariborski policisti surovo zabavljajo čez Jugoslavijo. Od strani mirnih in treznih policistov smo naprašeni objaviti, da oni niso krivi, če se nekateri njih kolegov tako obnašajo, da to postopanje obsojajo, in da hočejo mirno brez hujskanja in nepristransko opravljati svojo službo.

Narodni praznik v Mariboru. Pozivamo mariborske Slovence, da že sedaj začnejo s predpripravami za nedeljsko manifestacijo. Ker primanjkuje platna za slovenske zastave, preskrbimo si majhne papirnate trobojnice, katere bomo razobesili na oknih. Cel Maribor mora biti v nedeljo bel-modro-rudeč!

Naši železničarji. V nedeljo je imela Zveza jugoslovanskih železničarjev shod, ki je bil izvanredno dobro obiskan. Poleg članov Zveze je bilo na shodu tudi precej stavkujočih železničarjev, tako da je bila mala dvorana Na-

rodnega doma nabito polna. Predsedoval je predsednik Zveze g. Jarh. Glavna govornika sta bila gg. Škerjanec in Kejžar. G. Škerjanec je posebno povdarjal, da takrat, ko so nas preganjali, zapirali, streljali in obešali, ni bilo nikjer teh socialdemokratičnih svobodoljubov, sedaj pa kriče, da se jim godi krivica, dasi jih nihče ne ovira v njih svoboščinah. Pozivlja slovenske železničarje, naj vstrajajo, da si zgradimo svoj svobodni dom. G. Kejžar je povdarjal, da je načelo narodne vlade, da se morajo vsi železničarji, ki nočeje delati, izseliti. Omenil je tudi, da je narodna vlada dovolila pol milijona kron, ki se porabi za nakup masti in moke, ki se razdeli za Božič kot priboljšek. Sprejeta je bila konečno resolucija, v kateri se zahteva odstranitev vseh nemških in socialno demokratičnih hujskačev iz železniške službe; napraviti se mora na obeh mariborskih kolodvorih samo slovenske napise; dvojezične napise napravimo, ko jih napravijo v Gradcu; narodna vlada naj kontrolira, kje dobiva štrajkovski fond svoja denarna sredstva in kdo podpira stavkujoče denarno in glede živil; generalno ravnateljstvo naj pozove stavkujoče, da se vrnejo v gotovem roku na delo, sicer se bo proti njim postopalo v smislu službenih predpisov; v skladišče južne železnice se morajo poklicati slovenski trgovci, ki bodo kontrolirali poslovanje. Konečno so izvolili železničarji iz 10 članov sestojec odbor, ki bo razdeljeval živila med posamezne oddelke. Dosedaj je bil ta odbor vedno v nemških rokah in Nemci niso hoteli sprejeti v odbor tudi zastopnikov Slovencev.

Spilfeld—Ernovž. Na tem koščku proge še vedno ne vozijo vlaki, ker bojda graški železničarji še vedno nečejo. Nas Jugoslovane to niti ne ženira preveč, pač pa bolj neštevilne Nemce in druge, ki se še vedno z juga vračajo proti Dunaju. Pa smešno je za Nemce to prav zelo. Končno ljudje vendar pridejo, ali peš ali z vozom — seveda za oderuške cene voznine — preko tega plota. Je pač samo plot, treba malo skočiti črez, seveda, kakor rečeno v prvi vrsti Nemcem samim.

Razne novice.

Italija seje seme za nove vojne. Corriera della sera pravi v polemiki z listi, ki gonijo italijansko vlado k nasiljem na zasedenem jugoslovanskem ozemlju, med drugim: Po umerjeni sodbi ne more biti čudno, ako se jugoslovansko prebivalstvo, katero moramo anektirati, poskuša odtegniti našemu gospodarstvu, misliti pa, da bi se naše pravo priznalo brez vsakega odpora, to pa ni vredno naroda, ki hoče tudi v zadnjih trenutkih imeti svoje živce na mestu. In zato nismo prilivali olja v ogenj in se nismo pridružili in se ne bomo delovanju, ki skoplje prepad med nami in državo, na katero bomo mejili, in ki goni Italijo v politiko, katera seje seme nove vojne. — Brez glave je italijanska politika napram Jugoslovanom, zato pa se bo kruto maščevala nad Italijo, kakor se je še vedno maščevalo vsako takovrstno nasilje.

Jože Ulaga, Tegetthoffova ulica, priporoča blago na obleke za moške in ženske, druk in drugo manufakturno blago ter kravate, kolirje in srajce.

Odvetnik Dr. Karl Koderman naznanja, da zopet uraduje v svoji pisarni v Mariboru, Tegetthoffova cesta 30.

Absolvirani konzervatorist Kapelnik J. O. Pešta podučuje na goslih in glasovirju Wieland- ulica št. 14. — Prijave od 2. do 4. popoldne.